

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

20 06 20 19 р.

м. Київ

№ 864

Про затвердження стандарту
вищої освіти за спеціальністю
061 «Журналістика» для першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти

Відповідно до частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2017 року № 1648),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» галузі знань 06 «Журналістика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що додається.
2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2019/2020 навчального року.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Рашкевича Ю. М.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
20.06.2019 р. № 864

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ _____ 06 - Журналістика
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ _____ 061- Журналістика _____
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2019**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 06 Журналістика, спеціальність 061 Журналістика.

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 864.

Стандарт розроблено членами підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України.

Розробники стандарту:

Різун Володимир Володимирович - професор, доктор філологічних наук, директор інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, голова підсекції з журналістики НМК із соціальних наук та журналістики;

Зелінська Надія Віталіївна - професор, доктор філологічних наук, завідувач кафедри видавничої справи і редагування Української академії друкарства, заступник голови підсекції з журналістики НМК із соціальних наук та журналістики;

Бондаренко Тетяна Григорівна - доцент, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри журналістики, реклами та PR-технологій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, секретар підсекції з журналістики НМК із соціальних наук та журналістики;

Бабенко Вікторія Володимирівна - доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри журналістики Вищого навчального закладу «Український католицький університет»;

Коник Дмитро Леонідович - кандидат соціологічних наук, виконуючий обов'язки доцента кафедри зв'язків з громадськістю факультету соціальних наук та технологій Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Мітчук Ольга Андріївна - доцент, доктор наук із соціальних комунікацій, декан факультету журналістики Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука»;

Ткаченко Олена Григорівна - професор, доктор філологічних наук, завідувач кафедри журналістики та філології Сумського державного університету;

Трищук Ольга Володимирівна - професор, доктор наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри видавничої справи та редагування Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та

журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 02.06.2016 р.).

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 9. 22.11.2016 р.).

Фахову експертизу проводили:

Безчотнікова Світлана Володимирівна – професор, директор ПРАТ ТРК «Євростудія»;

Томіленко Сергій Антонович – голова Національної спілки журналістів України;

Фроляк Олена Юріївна – головний редактор інформаційної служби телеканалу ICTV.

Методичну експертизу проводили:

Захарченко Вадим Миколайович - доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, Національний університет «Одеська морська академія», Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;

Калашнікова Світлана Андріївна - доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту вищої освіти НАПН України; Національний експерт з реформування вищої освіти Програми ЄС Еразмус+;

Таланова Жаннета Василівна - доктор педагогічних наук, доцент, с.н.с., менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто Міністерством інформаційної політики України та Федерацією роботодавців України.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень та пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 061 «Журналістика» Науково-методичної комісії № 5 з соціальних наук та журналістики Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 8 від 18.04.2018 р.).

Стандарт погоджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 21.05.2019 р. № 5.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	06 Журналістика
Спеціальність	061 Журналістика
Обмеження щодо форм навчання	відсутні
Освітня кваліфікація	Бакалавр журналістики за спеціалізацією (зазначити назву спеціалізації за наявності)
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Спеціальність – 061 Журналістика Спеціалізація – (зазначити назву спеціалізації за наявності) Освітня програма – (зазначити назву)
Опис предметної області	<i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> соціальні комунікації в різних їхніх виявах і видах; продукти соціального комунікування; аудиторія та інші споживачі (користувачі) цих продуктів. <i>Мета навчання:</i> сформувати здатність випускника розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціальнокомунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття про журналістику, рекламу та зв'язки з громадськістю, видавничу діяльність та редагування й інші види комунікаційної діяльності як соціальнокомунікаційні інститути. <i>Методи, методики та технології:</i> прикладні соціально-комунікаційні технології; методи й методики збору, обробки та поширення інформації, медіапланування, професійні норми та стандарти й інші спеціальні методики, що використовують у сфері соціальних комунікацій і вузькопрофесійних галузях соціального комунікування. <i>Інструменти та обладнання:</i> телевізійне та радіообладнання, комп'ютерна техніка, програмне забезпечення для обробки зображень, відео, звуку та верстки
Академічні права випускників	Право продовжувати навчання на другому рівні вищої освіти та здобувати додаткові кваліфікації у системі післядипломної освіти

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти *(зміни внесено відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.05.2021 № 593)*

Обсяг освітньої програми на базі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів ЄКТС.

Заклад вищої освіти має право визнати та зарахувати кредити, отримані в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) обсягом не більше ніж 120 кредитів ЄКТС.

На основі ступеня «фаховий молодший бакалавр» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти.

Мінімум 50% обсягу освітньої програми виділяється для забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за даною спеціальністю визначених цим Стандартом вищої освіти.

Прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК07. Здатність працювати в команді. ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

	ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою. ЗК12. Здатність спілкуватися іноземною мовою
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності. СК02. Здатність формувати інформаційний контент. СК03. Здатність створювати медіапродукт. СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність. СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт. СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності

V - Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції
ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами
ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань
ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.
ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег
ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань
ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства
ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень
ПР11. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою
ПР12. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, іноземною мовою
ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на

інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук
ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації
ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення
ПР16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію
ПР17. Розмішувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах
ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота являє собою виготовлений інформаційний продукт або проект інформаційної акції чи інформаційну акцію, до яких додають пояснювальну записку. Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичної проблеми у сфері соціальних комунікацій, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти або його структурного підрозділу, або у репозитарії закладу вищої освіти

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ЗВО повинна функціонувати система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), що передбачає такі процедури й заходи:

- 1) окреслення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб;

4) підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) підготовка необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, зокрема самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

6) розроблення інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) створення ефективної системи виявлення академічного плагіату у наукових роботах працівників закладів вищої освіти і здобувачів вищої освіти та запобігання академічній недоброчесності;

9) реалізація інших процедур і заходів.

Систему забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ЗВО оцінюють Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти або акредитовані ним незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти стосовно її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

VIII Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

2. Закон України «Про освіту» (від 05. 09. 2017 № 2145-VIII). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;

3. Національна рамка кваліфікацій.– Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

4. Перелік галузей знань і спеціальностей. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

5. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-povidomlennya-2016-06-01-metodichni-rekomendacziyi-shhodo-rozroblennya-stand>

Генеральний директор директорату
вищої освіти і освіти дорослих

О. І. Шаров

Пояснювальна записка

У процесі розроблення переліку компетентностей за основу використано опис кваліфікаційного рівня бакалавра Національної рамки кваліфікацій (НРК). Такий підхід передбачено *Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти* (схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол № 3 від 29.03.2016). Окрім того, існує два проекти професійних стандартів, розроблених фахівцями-практиками, де регламентовано основні компетентності сучасного журналіста та редактора мультимедійних ЗМІ.

Зважаючи на той факт, що в професійному середовищі та суспільстві розмежовують економічні види діяльності, кваліфікації, професії журналіста, редактора, рекламіста, піарника тощо, та беручи до уваги історію підготовки за окремими спеціальностями журналістських, редакторських кадрів, фахівців у галузі видавничої, рекламної діяльності та зв'язків з громадськістю і керуючись останньою постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», № 266 від 29 квітня 2015 року, що передбачає лише спеціальність «Журналістика», робоча група зі створення цього стандарту запропонувала включити до СВО з журналістики тільки найбільш загальні компетентності журналіста як фахівця в галузі соціальних комунікацій, що об'єднує його з іншими фахівцями цієї галузі. Власне журналістські, редакторські, рекламні компетентності та компетентності інших фахівців у галузі соціальних комунікацій будуть прописані у межах освітніх програм.

Загальні компетентності. Взято з *Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти*. Критерієм відбору серед запропонованих «Методичними рекомендаціями...» загальних компетентностей стали дескриптори кваліфікаційного рівня 6 НРК.

Спеціальні компетентності. Критерієм відбору серед запропонованих професійними стандартами спеціальних компетентностей стали дескриптори кваліфікаційного рівня 6 НРК.

Формуючи корпус спеціальних компетентностей, робоча група зважала на те, що запропоновані фахівцями професійні стандарти відображають сучасні тенденції розвитку професій журналіста й редактора, які працюють на мультимедійних платформах із використанням кросмедійних технологій. Хоч фахівці розглядають журналіста та редактора суто мультимедійних ЗМІ, проте сьогодні мультимедійність є не окремим видом журналістики чи редакторської справи, а очевидним трендом сучасного журналізму, а також сфери комунікування в цілому. Тому вимоги до журналіста та редактора, передбачені цими проектами професійних стандартів, стосуються всієї журналістики й видавничої справи, а також інших видів соціальної комунікації. Кросмедійність і мультимедійність – це технологічна основа новітніх комунікацій, що змінила природу мас-медіа вбік інтегрування раніше спеціалізованих комунікаційних процесів.

Корисні посилання та додаткові інформаційні джерела:

- Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
- Національний освітній глосарій: вища освіта / 2-е вид., перероб. і доп. / авт.-уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / За ред. В.Г.Кременя.– К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014.– 100 с.
- Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
- Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf]
- Європейська кредитна трансферна накопичувальна система: Довідник користувача [Режим доступу: http://ihed.org.ua/images/doc/04_2016_ECTS_Users_Guide-2015_Ukrainian.pdf]
- EQF-LLL – European Qualifications Frameworkfor Lifelong Learning [Режим доступу : https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_en.pdf]
- QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area [Режим доступу : <http://www.ehea.info/article-details.aspx?ArticleId=67>]
- Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014 - 168 с.- Режим доступу : URL: <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protsesu.html?download=82:bolonskyi-protses-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>

Таблиця 1.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 01	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях			
ЗК 02	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності			
ЗК 03	Здатність бути критичним і самокритичним			
ЗК 04		Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел		
ЗК 05		Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій		
ЗК 06		Здатність до адаптації та дії в новій ситуації		
ЗК 07			Здатність працювати в команді	
ЗК 08				Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 09				Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК 10				Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і

				суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
ЗК 11			Здатність спілкуватися державною мовою	
ЗК 12			Здатність спілкуватися іноземною мовою	
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК 01	Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності			
СК 02		Здатність формувати інформаційний контент.		
СК 03		Здатність створювати медіапродукт		
СК 04			Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність	
СК05			Здатність ефективно просувати створений медійний продукт	
СК06	Здатність до провадження безпечної медіадіяльності			

[illegible]